

شیوه های اعتبارسنجی مشتریان

توسعه یک مدل و الزامات اجرایی

فهرست

- بخش چهارم: توسعه یک مدل
  - تعیین معیارها و انتخاب مدل مناسب
  - یک مورد تمرین
- بخش پنجم: ملاحظات اجرایی
  - استعمال رفتار اعتباری
  - تعیین رتبه و ظرفیت اعتباری

بخش چهارم

توسعه یک مدل

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

مدل خودمان را داشته باشیم!

▪ پایگاه داده ای برای برآورد یک مدل مناسب (از هر نوع که باشد) وجود ندارد. بنا بر این از یک مدل ترکیبی (کیفی کمی) برای برآورد حد اعتباری استفاده میکنیم.

▪ گام اول: تعیین معیارها

- مخاطرات رفتاری (R_c),
- مخاطرات فنی، عملیاتی و اجرایی (R_a),
- مخاطرات محیطی و بازار (R_e),
- عملکرد و سودآوری (C_p),
- توان بازپرداخت (C_r),
- وثایق و تضامین (C_c),

▪ گام دوم: انتخاب یک مدل مناسب احتمال عدم نکول $\beta_g * R_{cg} * R_{ag} * R_{eg} * C_{pg} * C_{rg} * C_{cg} =$

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Rc = مخاطرات رفتاری

شواهد، واقعات و برداشت کارشناسان اعتبار سنجی از قابلیت اعتماد به متقاضی (بر اساس رفتارهای حین بازدید، نحوه ارائه اطلاعات، صحت اطلاعات، تحقیقات میدانی، جایگاه اجتماعی اقتصادی شرکت و اعضای هیات مدیره و مدیر عامل)						
سوابق رفتاری	تشخیص کارشناس اعتبارسنجی					
	کاملاً قابل اعتماد هستند	نسبتاً قابل اعتماد هستند. تا حدی تردید وجود دارد	نمی‌توان اظهار نظر نمود	غیر قابل اعتماد به نظر می‌رسد اما تردید وجود دارد	کاملاً غیر قابل اعتماد هستند	
	سوابق اعتباری زیاد است و کاملاً مثبت. هیچ نکته منفی وجود ندارد.	۱	۰,۸	۰,۶	۰,۴	۰,۲
	سوابق زیاد و فاقد نکات منفی قابل توجه (نکات منفی وجود دارد اما اصلاً جدی نیست. مانند تاخیر اندک در بازپرداختها)	۰,۸	۰,۷	۰,۵	۰,۳	۰,۱
	سوابق نسبتاً کم اما کاملاً مثبت است. یا آنکه سوابق مثبت نسبتاً زیادی وجود دارد اما مواردی نیز سوابق منفی وجود دارد. سوابق منفی سوا اثر شده اند و در حال حاضر مساله جدی وجود ندارد.	۰,۶	۰,۵	۰,۴	۰,۲	۰
	سابقه مثبت و منفی قابل توجهی وجود ندارد. نه سوابق مثبت و نه منفی چندان حائز توجه و ارزیابی نیستند.	۰,۴	۰,۳	۰,۲	۰,۱	۰
سوابق منفی قابل توجهی وجود دارد. نظایر چک برگشتی سواثر	۰,۲	۰,۱	۰	۰	۰	

حاصل از استعلام اعتبار سنجی و سابقه تعاملات مستقیم با صندوق

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Ra = مخاطرات عملیاتی

بسیار پیچیده و سخت	نسبتاً سخت	متوسط	نسبتاً ساده	بسیار ساده	پیچیدگی و سختی ذاتی فعالیت
۰,۶	۰,۷	۰,۸	۰,۹	۱	تسلط شرکت بر انجام کار با توجه به سابقه فعالیت شرکتها بارها فعالیت موضوع قرارداد یا نظایر آن را به صورت موفقیت آمیز انجام داده است. سابقه شرکت در موضوع مورد نظر بسیار درخشان است.
۰,۴	۰,۵	۰,۶	۰,۷	۰,۸	شرکت بارها اقدام به اجرای موضوع قرارداد یا نظایر آن نموده است و عمدتاً موفق بوده است. البته موارد اندکی از شکست نیز وجود داشته است.
۰,۲	۰,۳	۰,۴	۰,۵	۰,۶	شرکت و اعضا با موضوع قرارداد به صورت علمی و/یا عملی سروکار داشته اند اما سابقه کار متوسط و تثبیت نشده است.
۰	۰,۱	۰,۲	۰,۳	۰,۴	شرکت آشنایی علمی و/یا عملیاتی اندکی در مورد موضوع مورد نظر و نظایر آن دارد. توانمندی شرکت در انجام موضوع قرارداد محل تردید است.
۰	۰	۰	۰,۱	۰,۲	شرکت هیچگونه سابقه ای برای انجام موضوع قرارداد یا نظایر آن ندارد.

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Re = مخاطرات محیطی و بازار (ضمانت نامه)

ریسکهای کارفرما		ریسکهای کلان اقتصادی و صنعت			
بسیار اندک است. مورد قابل توجهی وجود ندارد.	تا حدی ریسک سیاسی، تغییر قوانین یا ریسکهای طبیعی وجود دارد.	کم و بیش وجود دارد.	نسبتاً زیاد است.	بسیار زیاد، قابل توجه و محتمل الوقوع است.	
۱	۰,۹	۰,۸	۰,۷	۰,۶	کارفرما دولتی یا خصوصی بسیار معتبر است. این کارفرما سوابق مناسبی در عمل به تعهدات خود داشته است. عموم پیمانکارانی که با ایشان تعامل دارند از نحوه عملکرد کارفرما مطابق تعهدات رضایت دارند. کارفرما نظام کارفرمایی-پیمانکاری را به خوبی میشناسد. همچنین کارفرما، پیمانکار را به خوبی میشناسد و تلاش می نماید پیمانکار در انجام پروژه خود شکست نخورد. قرارداد از جنس امور متعارف و
۰,۸	۰,۷	۰,۶	۰,۵	۰,۴	کارفرما دولتی بزرگ یا خصوصی بسیار معتبر (مثلا همراه اول) است. با این وجود در تعامل با پیمانکار خود چندان خوش نام نیست. کارفرما قطعاً به تعهدات خود درست عمل می نماید اما برای موفقیت پیمانکار خود نیز تلاشی نمی نماید. پیش بینی رفتار
۰,۶	۰,۵	۰,۴	۰,۳	۰,۲	کارفرمای دولتی یا شبه دولتی کوچک یا خصوصی نسبتاً معتبر است. کارفرما تا حدی شناخته شده است اما چندان کارفرمای بزرگی نیست. این کارفرما به این علت ضمانت نامه می گیرد که احتمال میدهد پیمانکار در تعهدات خود شکست بخورد. نوع فعالیت برای خود کارفرما نیز چندان مرسوم و روتین نیست و خود ایشان نیز در
۰,۴	۰,۳	۰,۲	۰,۱	۰	کارفرما خصوصی است و چندان معتبر نیست. موضوع قرارداد نیز چندان برای کارفرما روتین و مرسوم نیست. این کارفرما سیستم پیمانکاری، کارفرمایی را چندان نمیشناسد. حتی احتمال تبانی میان کارفرما و پیمانکار برای نکول ضمانت نامه وجود
۰,۲	۰,۱	۰	۰	۰	کارفرما خصوصی و نامعتبر است. احتمال تبانی میان مضمون له و مضمون عهه نیز کاملاً محتمل است. موضوع قرارداد غیر متعارف و مبهم است.

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Re = مخاطرات محیطی و بازار (تسهیلات کوتاه مدت)

ریسکهای بازار	ریسکهای کلان اقتصادی و صنعت	بسیار اندک است، مورد قابل توجهی وجود ندارد.	تا حدی ریسک سیاسی، تغییر قوانین یا ریسکهای طبیعی وجود دارد.	کم و پیش وجود دارد.	نسبتاً زیاد است.	بسیار زیاد، قابل توجه و محتمل الوقوع است.
فروش محصولات به مشتری و نحوه دریافت وجوه آن از جانب مشتری تثبیت شده و فاقد مشکل جدی است. محصول جدید نیست و در بازار توسط مشتریان هدف شناخته شده است. بازار نیز چندان در معرض ریسک رقبا قرار ندارد.	۱	۰٫۹	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۶	
فروش با نوسانات و مشکلات نه چندان جدی در حال انجام بوده و به نظر نمیرسد حجم فروش یا نحوه دریافت وجوه آن شرکت را دچار مشکل حاد نماید. محصول شناخته شده است و رقاباتی نیز ممکن است وجود داشته باشند اما سهم بازار هر یک از رقبا نسبتاً مشخص و تعیین شده است.	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۶	۰٫۵	۰٫۴	
فروش انجام میشود و میتوان پیش بینی مناسبی از حجم بازار و فروش داشت اما مشکلات نسبتاً جدی نیز در فروش یا دریافت وجوه آن به وجود می آید که البته قابل حل است. البته حجم بازار دچار نوساناتی است. محصول چندان عمومی نیست. مشتریان خاص هستند و محصول تا حدی در معرض ریسک رقبا نیز قرار دارد. محصول میتواند عمومی و فراگیر نیز باشد اما ورود به جمع رقبای قبلی نیز امکان پذیر است و غیر ممکن به نظر نمیرسد.	۰٫۶	۰٫۵	۰٫۴	۰٫۳	۰٫۲	
بازار در معرض مخاطرات نسبتاً زیاد قرار دارد. محصول جدید و نسبتاً ناشناخته است و نمیتوان پیش بینی دقیقی از بازار و فروش داشت. یا آنکه محصول شناخته شده است اما رقبای قوی برای تولید و فروش وجود دارند. با این حال با تردید میتوان تخمینی از بازار و فروش داشت. مشتری رفتار کم و بیش غیر قابل پیش بینی دارد. نوسان بازار نسبتاً زیاد است.	۰٫۴	۰٫۳	۰٫۲	۰٫۱	۰	
فروش به شدت دچار نوسان است. در تخمین حجم بازار و میزان فروش تردیدهای جدی و اساسی وجود دارد و/یا مشتری در پرداخت وجوه به شدت غیر قابل پیش بینی عمل می نماید. بازار به هیچ عنوان تثبیت شده نیست. محصول بسیار تخصصی بوده و جنبه های ناشناخته دارد یا آنکه محصول شناخته شده و تثبیت شده برای رقباست و اضافه شدن رقیب دیگر بسیار سخت و ناممکن است.	۰٫۲	۰٫۱	۰	۰	۰	

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

$Cp =$ ضریب سودآوری و عملکرد

نسبت سود به فروش دو سال پیش، سال پیش و سال جاری محاسبه و متوسط آن ملاک عمل قرار می گیرد. چنانچه محاسبه سود به فروش سالهای گذشته امکان پذیر نبود، متوسط دو سال اخیر یا سال جاری ملاک است. چنانچه محاسبه نسبت سود به فروش برای سال جاری نیز مصداق ندارد، ملاک عمل ستون وسط از پنج ستون زیر است.

رشد	سودآوری				
	پیش از ۳۰٪	بین ۱۰ تا ۳۰٪	صفر تا ۱۰٪ یا غیر قابل محاسبه	بین صفر تا ۱۰٪	کتر از ۱۰٪-
بیش از ۱۰۰٪	۱	۰,۸	۰,۶	۰,۴	۰,۲
بین ۵۰ تا ۱۰۰٪	۰,۸	۰,۷	۰,۵	۰,۳	۰,۱
بین صفر تا ۵۰٪	۰,۶	۰,۵	۰,۴	۰,۲	۰
بین ۵۰٪- تا صفر	۰,۴	۰,۳	۰,۲	۰,۱	۰
کمتر از ۵۰٪-	۰,۲	۰,۱	۰	۰	۰

متوسط رشد فروش سال جاری به سال قبل و سال آتی به سال جاری. منظور از سال آتی چنانچه در نیمه اول سال قرار داشته باشیم، پیش بینی فروش تا پایان سال جاری است و چنانچه در نیمه دوم باشیم، سال پیش رو ملاک است.

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Cr = ضریب توان بازپرداخت

نسبت جاری	نسبت بدهی به دارایی	نسبت جاری				
		بیشتر از ۲	بین ۱.۵ تا ۲	بین ۱ تا ۱.۵	بین ۰.۵ تا ۱	کمتر از ۰.۵
کمتر از ۰.۴	۰.۴	۱	۰.۸	۰.۶	۰.۴	۰.۲
بین ۰.۴ تا ۰.۶	۰.۶	۰.۸	۰.۷	۰.۵	۰.۳	۰.۱
بین ۰.۶ تا ۰.۸	۰.۸	۰.۶	۰.۵	۰.۴	۰.۲	۰
بین ۰.۸ تا ۱	۱	۰.۴	۰.۳	۰.۲	۰.۱	۰
بیشتر از ۱	بیشتر از ۱	۰.۲	۰.۱	۰	۰	۰

توسعه یک مدل (کیفی-کمی)

Cc = ضریب وثیقه

چک و سفته بدون ضمانت حقیقی	چک و سفته به میزان قابل قبول با ظهرنویسی کامل به تشخیص اعتبارسنج (منظور از ظهرنویسی کامل حد نهایی ظهرنویسی برای اطمینان خاطر است. مثلا ظهرنویسی مدیران و اشخاص خارج از هیات مدیره یا ظهرنویسی هیات مدیره و ترهین ماشین آلات و ...)	وثایق درجه دو همراه با چک و سفته ظهر نویسی شده	وثیقه ملکی سهل الوصول به همراه چک و سفته ظهرنویسی شده
۰,۱	۰,۴	۰,۷	۱

یک مورد تمرین

شرکتی دانش‌بنیان و فعال در حوزه شیمیایی و تولید کننده مواد اولیه رنگ‌سازی با صورتهالی مالی ارائه شده، درخواست دریافت تسهیلات سرمایه در گردش به مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال برای خرید مواد اولیه خط تولید جدید خود را دارد. همانطور که مشخص است روند رشد درآمد عملیاتی شرکت بسیار بالا است. اما از طرفی برای این توسعه شرکت تسهیلات قابل توجهی را دریافت کرده است. همچنین به منظور بهبود نسبت‌های مالی شرکت در سال ۱۳۹۹ اقدام به تجدید ارزیابی دارائی‌ها و افزایش سرمایه از این موضوع زده است. لازم به ذکر است که شرکت در سال ۱۳۹۷ سابقه حضور در بد حسابی بانک مرکزی را داشته اما با بهبود فروش خود مشکلات خود را در سیستم بانکی حل کرده است و در حال تصفیه وام استمهال شده خود است. آیا اعطای تسهیلات با وثایق درجه دو (محل اجرای طرح) به این شرکت توصیه می‌شود؟

کلیه ارقام به ریال است

سود و زیان

۱۳۹۵

۱۳۹۶

۱۳۹۷

۱۳۹۸

۱۳۹۹

۴,۶۹۷,۱۲۷,۶۰۰	۳۲,۴۹۳,۴۱۲,۵۰۰	۶۹,۴۴۲,۹۸۰,۷۵۰	۱۵۱,۷۹۹,۵۸۵,۱۰۰	۲۶۰,۹۵۱,۱۲۱,۳۰۰	فروش خالص و ارائه خدمات
-۲,۳۱۵,۸۷۵,۸۲۱	-۳۲,۴۳۱,۱۹۴,۹۸۱	-۴۵,۲۳۹,۵۴۰,۹۳۱	-۱۰۴,۶۵۶,۸۵۸,۶۱۹	-۱۹۲,۴۷۹,۹۲۸,۴۰۷	بهای تمام شده فروش/خدمات
۲,۳۸۱,۲۵۱,۷۷۹	۲,۲۱۶,۰۲۳,۱۱۰	۱۱,۶۸۰,۷۲۴,۷۸۱	۴۷,۱۴۲,۷۲۶,۴۸۱	۶۸,۴۷۱,۱۹۲,۸۹۳	سود ناخالص
-۴۴۳,۶۳۲,۱۶۰	-۲,۱۱۱,۸۳۸,۸۵۷	-۸,۷۶۶,۵۹۶,۰۸۱	-۱۳,۸۱۹,۳۳۲,۱۵۱	-۲۴,۴۶۱,۴۹۹,۸۸۷	هزینه‌های فروش، اداری و عمومی
۰	۲۰۹,۳۴۶,۲۴۹	۱۴۴,۹۷۸,۵۶۴	۱,۲۷۲,۷۳۷,۸۲۰	۳۸۸,۰۹۸,۳۴۵	سایر درآمدهای عملیاتی
۰	۰	۰	۰	۰	سایر هزینه‌های عملیاتی
۱,۹۳۷,۶۱۹,۶۱۹	۳۱۳,۵۳۰,۵۰۲	۳,۰۵۹,۱۰۷,۲۶۴	۳۴,۵۹۶,۱۳۲,۱۵۰	۴۴,۳۹۷,۷۹۱,۳۵۱	سود عملیاتی
-۸۶۳,۱۹۶,۸۱۰	-۵,۵۵۱,۲۴۹,۰۱۶	-۹,۳۹۹,۵۴۳,۱۷۲	-۱۰,۹۱۲,۸۲۲,۹۸۷	-۱,۵۳۸,۳۵۵,۲۵۴	هزینه‌های مالی
۰	۰	-۳,۷۷۴,۴۹۶,۴۴۱	-۵۹,۰۳۱,۵۰۸	۰	هزینه‌های غیرعملیاتی
۳۹۰,۰۸۷	۸۳,۸۹۳,۷۶۹	۵۲,۰۷۲,۱۲۷	۱,۶۰۰,۵۶۸,۳۸۱	۲,۱۳۶,۹۵۸,۲۳۷	درآمدها غیرعملیاتی
۱,۰۷۴,۸۱۲,۸۹۶	-۵,۱۵۳,۸۲۴,۷۴۵	-۱۰,۰۶۲,۸۶۰,۲۲۲	۲۵,۲۲۴,۸۴۶,۰۳۶	۴۴,۹۹۶,۳۹۴,۳۳۴	سود قبل از مالیات
-۲۶۸,۷۰۳,۲۲۴	۰	۰	-۶,۳۰۶,۲۱۱,۵۰۹	-۱۱,۲۴۹,۰۹۸,۵۸۴	مالیات بر درآمد
۸۰۶,۱۰۹,۶۷۲	-۵,۱۵۳,۸۲۴,۷۴۵	-۱۰,۰۶۲,۸۶۰,۲۲۲	۱۸,۹۱۸,۶۳۴,۵۲۷	۳۳,۷۴۷,۲۹۵,۷۵۱	سود خالص

۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	دارایی‌ها
۲,۳۴۲,۲۹۳,۸۹۹	۸۱۱,۳۶۷,۷۰۵	۴,۶۲۸,۲۳۳,۲۲۷	۱۱,۲۱۷,۶۵۷,۴۹۴	۲۲,۰۳۳,۹۳۷,۵۶۹	موجودی نقد و بانک
۰	۴,۰۰۷,۰۰۰,۰۰۰	۶,۸۷۴,۴۱۰	۶,۸۷۴,۴۱۰	۶,۸۷۴,۴۱۰	سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
۲۴,۶۱۲,۸۷۵	۵۹۵,۲۷۶,۷۵۱	۱۴,۸۷۲,۵۰۳,۸۲۶	۱۴,۹۹۵,۶۰۵,۶۵۱	۵۲,۰۸۰,۷۶۵,۱۸۴	حساب‌های دریافتی
۱۱۱,۹۱۴,۰۱۳	۱,۵۸۴,۶۸۵,۶۸۲	۷,۲۵۸,۴۳۸,۸۰۳	۲۱,۴۰۶,۹۵۲,۲۹۸	۲۳,۹۴۷,۶۱۲,۳۵۱	سایر حساب‌های دریافتی
۱,۷۸۷,۹۱۵,۹۸۱	۱,۰۵۷,۰۰۳,۱۶۱	۴,۳۷۳,۶۹۴,۰۴۹	۷,۲۹۴,۰۳۶,۵۹۸	۵۴,۹۰۶,۵۳۷,۲۲۱	موجودی کالا
۱,۲۵۱,۲۶۱,۳۰۰	۷۰,۷۰۰,۰۰۰	۱,۶۲۹,۳۸۹,۲۴۰	۱,۵۶۵,۰۹۰,۰۰۰	۶۳۲,۷۲۲,۸۰۸	پیش پرداخت‌ها
۱۲,۰۷۵,۸۷۰,۷۴۸	۸۶۴,۲۴۶,۱۱۰	۰	۰	۹۲,۲۵۵,۹۷۴,۱۶۹	جاری شرکاء
۰	۰	۰	۰	۰	سایر دارایی‌های جاری
۱۷,۵۹۳,۸۶۸,۸۱۶	۸,۹۹۰,۲۷۹,۴۰۹	۳۲,۷۶۹,۱۳۳,۵۵۵	۵۶,۴۸۶,۲۱۶,۴۵۱	۲۴۵,۸۶۴,۴۲۳,۷۱۲	جمع دارایی‌های جاری
۶,۳۴۱,۵۶۶,۹۸۹	۲,۵۶۲,۴۹۶,۶۹۸	۱۲,۶۱۰,۴۲۳,۹۳۲	۱۹,۰۱۰,۰۷۲,۲۲۶	۲۷۴,۶۵۱,۵۳۰,۴۸۳	دارایی ثابت مشهود
۹۶,۰۰۰,۰۰۰	۹,۶۶۰,۱۳۲,۹۷۲	۹,۶۶۰,۱۳۲,۹۷۲	۱۴,۷۹۲,۱۳۲,۹۷۲	۱۷,۴۶۰,۶۳۲,۹۷۲	دارایی ثابت نامشهود
۰	۰	۰	۰	۰	حساب‌ها و سرمایه‌گذاری بلندمدت
۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۳۱,۴۰۰,۰۰۰	۲,۷۸۱,۵۱۰,۰۰۰	۵,۹۳۱,۵۱۰,۰۰۰	۱۴,۸۱۶,۴۰۰,۰۰۰	سایر دارایی‌های غیرجاری
۶,۹۳۷,۵۶۶,۹۸۹	۱۳,۱۵۴,۰۲۹,۶۷۰	۲۵,۰۵۲,۰۶۶,۹۰۴	۳۹,۷۳۳,۷۱۵,۱۹۸	۳۰۶,۹۲۸,۵۶۳,۴۵۵	جمع دارایی‌های ثابت
۲۴,۵۳۱,۴۳۵,۸۰۵	۲۲,۱۴۴,۳۰۹,۰۷۹	۵۷,۸۲۱,۲۰۰,۴۵۹	۹۶,۲۱۹,۹۳۱,۶۴۹	۵۵۲,۷۹۲,۹۸۷,۱۶۷	جمع کل دارایی‌ها

۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	بدهی و حقوق صاحبان سهام
۵۵,۹۳۱,۹۹۱	۱۴۷,۳۸۰,۱۵۳	۳۶۱,۳۹۵,۱۳۹	۵۲,۹۶۵,۰۴۷,۷۹۱	۱۵۴,۳۷۰,۰۸۵,۲۶۷	حساب‌های پرداختی
۳,۷۵۸,۷۰۳,۰۴۰	۶,۵۰۵,۷۸۷,۹۹۱	۸,۸۲۵,۷۱۲,۰۹۱	۰	۰	سایر حساب‌های پرداختی
۱۹,۸۹۱,۹۸۲,۶۵۲	۲۴,۳۵۱,۱۶۹,۵۶۲	۵۶,۷۱۱,۴۳۱,۰۷۶	۲۱,۹۶۶,۹۵۷,۴۹۲	۱۵۳,۶۵۴,۷۰۸,۹۶۵	تسهیلات کوتاه مدت
۰	۰	۰	۰	۰	پیش دریافت‌ها
۰	۰	۱,۴۶۹,۸۰۴,۶۴۰	۱,۸۹۳,۲۱۰,۵۴۰	۰	جاری شرکاء
۰	۰	۰	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	سایر بدهی‌های جاری
۲۳,۷۰۶,۶۱۷,۶۸۳	۳۱,۰۰۴,۳۳۷,۷۰۶	۶۷,۳۶۸,۳۴۲,۹۴۶	۷۷,۲۲۵,۲۱۵,۸۲۳	۳۰۸,۰۲۴,۷۹۴,۲۳۲	جمع بدهی‌های جاری
۰	۰	۰	۰	۰	تسهیلات بلند مدت
۰	۰	۰	۰	۰	حساب‌ها و بدهی‌های بلند مدت
۲۳,۷۰۶,۶۱۷,۶۸۳	۳۱,۰۰۴,۳۳۷,۷۰۶	۶۷,۳۶۸,۳۴۲,۹۴۶	۷۷,۲۲۵,۲۱۵,۸۲۳	۳۰۸,۰۲۴,۷۹۴,۲۳۲	جمع کل بدهی‌ها
۰	۰	۰	۰	۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اندوخته و ذخایر
۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۲۷,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه
-۳۷۵,۱۸۱,۸۷۸	-۱۰,۰۶۰,۰۲۸,۶۲۷	-۱۰,۷۴۷,۱۴۲,۴۸۷	۸,۷۹۴,۷۱۵,۸۲۶	۱۴,۹۶۸,۱۹۲,۹۳۵	سود و زیان انباشته
۸۲۴,۸۱۸,۱۲۲	-۸,۸۶۰,۰۲۸,۶۲۷	-۹,۵۴۷,۱۴۲,۴۸۷	۱۸,۹۹۴,۷۱۵,۸۲۶	۲۴۴,۷۶۸,۱۹۲,۹۳۵	جمع حقوق صاحبان سهام
۲۴,۵۳۱,۴۳۵,۸۰۵	۲۲,۱۴۴,۳۰۹,۰۷۹	۵۷,۸۲۱,۲۰۰,۴۵۹	۹۶,۲۱۹,۹۳۱,۶۴۹	۵۵۲,۷۹۲,۹۸۷,۱۶۷	جمع کل بدهی‌ها و ح ص س

یک مورد تمرین

Rc = مخاطرات رفتاری

نتیجه استعمال ✓

✓ وام	- چک	< بانکی
- وام	- ضمانتنامه	< غیربانکی

گزارش رفتار اعتباری

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۷/۲۴ ۰۸:۳۲:۴۳

شماره گزارش: ۹۳۹۸۰۰۴۰۲۲۳

نام شرکت:

توجه: این گزارش با درخواست کتبی شرکت با شناسه ملی ۱۰۱۰۸۸۹۳۱۳ جهت ارائه به بانک/ صندوق صندوق توسعه فناوری ایرانیان ایجاد شده است.

استعلام بانکی

رفتار اعتباری چک

- شخص حقوقی چک برگشتی رفع سوءاثر نشده ندارد.
- شخص حقوقی در یک سال اخیر ۰ مورد استعمال منفی در صدور چک داشته است.

رفتار اعتباری وام

- پایبندی شخص به تعهدات خود بالا است.
- شخص حقوقی دارای دیرکرد در وامهای فعال خود نیست.
- مجموع مبالغ وامهای فعال بین ۱ تا ۲.۵ میلیارد تومان است.
- نسبت مانده بدهی وامها به کل وامهای فعال بیشتر از ۸۰ درصد است.
- شخص حقوقی در یک سال اخیر ۰ مورد استعمال منفی در بازپرداخت اقساط وام داشته است.

سابقه اعتباری در صندوقها و موسسات مالی طرف تفاهم

رفتار اعتباری ضمانتنامه

- شخص حقوقی ضمانت نامه فعال ندارد.
- مجموع مبالغ ضمانت نامه فعال صفر است.
- شخص حقوقی ضمانت نامه ی واخواست شده ندارد.
- تعداد ضمانت نامه های فعال صفر است.
- شخص حقوقی در یک سال اخیر ه مورد استعلام منفی در دریافت ضمانت نامه داشته است.

رفتار اعتباری وام

- شخص حقوقی پرونده باز وام ندارد.
- شخص حقوقی در یک سال اخیر ه مورد استعلام منفی در بازپرداخت اقساط وام داشته است.

لیست سیاه صندوقها و موسسات طرف تفاهم

- شخص حقوقی در لیست سیاه صندوق ها و موسسات مالی طرف تفاهم قرار ندارد.

یک مورد تمرین

Rc = مخاطرات رفتاری

یک مورد تمرین

Rc = مخاطرات رفتاری

شواهد، واقعات و برداشت کارشناسان اعتبار سنجی از قابلیت اعتماد به متقاضی (بر اساس رفتارهای حین بازدید، نحوه ارائه اطلاعات، صحت اطلاعات، تحقیقات میدانی، جایگاه اجتماعی اقتصادی شرکت و اعضای هیات مدیره و مدیر عامل)						
سوابق رفتاری	تشخیص کارشناس اعتبارسنجی	کاملاً قابل اعتماد هستند	نسبتاً قابل اعتماد هستید. تا حدی تردید وجود دارد	نمی‌توان اظهار نظر نمود	غیر قابل اعتماد به نظر می‌رسد اما تردید وجود دارد	کاملاً غیر قابل اعتماد هستند
حاصل از استعمال اعتبار سنجی و سابقه تعاملات مستقیم با صندوق	سوابق اعتباری زیاد است و کاملاً مثبت. هیچ نکته منفی وجود ندارد.	۱	۰٫۸	۰٫۲	۰٫۴	۰٫۰
	سوابق زیاد و فاقد نکات منفی قابل توجه (نکات منفی وجود دارد اما اصلاً جدی نیست. مانند تاخیر اندک در بازپرداختها)	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۵	۰٫۳	۰٫۱
	سوابق نسبتاً کم اما کاملاً مثبت است. یا آنکه سوابق مثبت نسبتاً زیادی وجود دارد اما مواردی نیز سوابق منفی وجود دارد. سوابق منفی سو اثر شده اند و در حال حاضر مساله جدی وجود ندارد.	۰٫۶	۰٫۵	۰٫۴	۰٫۲	۰
	سابقه مثبت و منفی قابل توجهی وجود ندارد. نه سوابق مثبت و نه منفی چندان حائز توجه و ارزیابی نیستند.	۰٫۴	۰٫۳	۰٫۲	۰٫۱	۰
	سوابق منفی قابل توجهی وجود دارد. نظایر چک برگشتی سواثر	۰٫۲	۰٫۱	۰	۰	۰

یک مورد تمرین

Ra = مخاطرات عملیاتی

بسیار پیچیده و سخت	نسبتاً سخت	متوسط	نسبتاً ساده	بسیار ساده	پیچیدگی و سختی ذاتی فعالیت
۰,۶	۰,۷	۰,۸	۰,۹	۱	تسلط شرکت بر انجام کار با توجه به سابقه فعالیت شرکتها بارها فعالیت موضوع قرارداد یا نظایر آن را به صورت موفقیت آمیز انجام داده است. سابقه شرکت در موضوع مورد نظر بسیار درخشان است.
۰,۴	۰,۵	۰,۶	۰,۷	۰,۸	شرکت بارها اقدام به اجرای موضوع قرارداد یا نظایر آن نموده است و عمدتاً موفق بوده است. البته موارد اندکی از شکست نیز وجود داشته است.
۰,۲	۰,۳	۰,۴	۰,۵	۰,۶	شرکت و اعضا با موضوع قرارداد به صورت علمی و/یا عملی سروکار داشته اند اما سابقه کار متوسط و تثبیت نشده است.
۰	۰,۱	۰,۲	۰,۳	۰,۴	شرکت آشنایی علمی و/یا عملیاتی اندکی در مورد موضوع مورد نظر و نظایر آن دارد. توانمندی شرکت در انجام موضوع قرارداد محل تردید است.
۰	۰	۰	۰,۱	۰,۲	شرکت هیچگونه سابقه ای برای انجام موضوع قرارداد یا نظایر آن ندارد.

یک مورد تمرین

Re = مخاطرات محیطی و بازار

بسیار اندک است. مورد قابل توجهی وجود ندارد.	تا حدی ریسک سیاسی، تغییر قوانین یا ریسکهای طبیعی وجود دارد.	کم و بیش وجود دارد.	نسبتاً زیاد است.	بسیار زیاد، قابل توجه و محتمل الوقوع است.	ریسکهای کلان اقتصادی و صنعت	ریسکهای بازار
۰	۰٫۹	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۶	فروش محصولات به مشتری و نحوه دریافت وجوه آن از جانب مشتری تثبیت شده و فاقد مشکل جدی است. محصول جدید نیست و در بازار توسط مشتریان هدف شناخته شده است. بازار نیز چندان در معرض ریسک رقبا قرار ندارد.	۱
۰	۰٫۷	۰٫۶	۰٫۵	۰٫۴	فروش با نوسانات و مشکلات نه چندان جدی در حال انجام بوده و به نظر نمیرسد حجم فروش یا نحوه دریافت وجوه آن شرکت را دچار مشکل حاد نماید. محصول شناخته شده است و رقبایی نیز ممکن است وجود داشته باشند اما سهم بازار هر یک از رقبا نسبتاً مشخص و تعیین شده است.	۰٫۸
۰	۰٫۵	۰٫۴	۰٫۳	۰٫۲	فروش انجام میشود و میتوان پیش بینی مناسبی از حجم بازار و فروش داشت اما مشکلات نسبتاً جدی نیز در فروش یا دریافت وجوه آن به وجود می آید که البته قابل حل است. البته حجم بازار دچار نوساناتی است. محصول چندان عمومی نیست. مشتریان خاص هستند و محصول تا حدی در معرض ریسک رقبا نیز قرار دارد. محصول میتواند عمومی و فراگیر نیز باشد اما ورود به جمع رقبای قبلی نیز امکان پذیر است و غیر ممکن به نظر نمیرسد.	۰٫۶
۰	۰٫۳	۰٫۲	۰٫۱	۰	بازار در معرض مخاطرات نسبتاً زیاد قرار دارد. محصول جدید و نسبتاً ناشناخته است و نمیتوان پیش بینی دقیقی از بازار و فروش داشت. یا آنکه محصول شناخته شده است اما رقبای قوی برای تولید و فروش وجود دارند. با این حال با تردید میتوان تخمینی از بازار و فروش داشت. مشتری رفتار کم و بیش غیر قابل پیش بینی دارد. نوسان بازار نسبتاً زیاد است.	۰٫۴
۰	۰٫۱	۰	۰	۰	فروش به شدت دچار نوسان است. در تخمین حجم بازار و میزان فروش تردیدهای جدی و اساسی وجود دارد و/یا مشتری در پرداخت وجوه به شدت غیر قابل پیش بینی عمل می نماید. بازار به هیچ عنوان تثبیت شده نیست. محصول بسیار تخصصی بوده و جنبه های ناشناخته دارد یا آنکه محصول شناخته شده و تثبیت شده برای رقباست و اضافه شدن رقیب دیگر بسیار سخت و ناممکن است.	۰٫۲

یک مورد تمرین

$Cp =$ ضریب سودآوری و عملکرد

نسبت سود به فروش دو سال پیش، سال پیش و سال جاری محاسبه و متوسط آن ملاک عمل قرار می گیرد. چنانچه محاسبه سود به فروش سالهای گذشته امکان پذیر نبود، متوسط دو سال اخیر یا سال جاری ملاک است. چنانچه محاسبه نسبت سود به فروش برای سال جاری نیز مصداق ندارد، ملاک عمل ستون وسط از پنج ستون زیر است.					رشد	متوسط رشد فروش سال جاری به سال قبل و سال آتی به سال جاری. منظور از سال آتی چنانچه در نیمه اول سال قرار داشته باشم، پیش بینی فروش تا پایان سال جاری است و چنانچه در نیمه دوم باشم، سال پیش رو ملاک است.
سودآوری	پیش از ۳۰٪	بین ۱۰ تا ۳۰٪	صفر تا ۱۰٪ یا غیر قابل محاسبه	بین صفر تا ۱۰٪-		
بیش از ۱۰۰٪	۱	۰,۸	۰,۶	۰,۴	۰,۲	
بین ۵۰ تا ۱۰۰٪	۰,۸	۰,۷	۰,۵	۰,۳	۰,۱	
بین صفر تا ۵۰٪	۰,۶	۰,۵	۰,۴	۰,۲	۰	
بین ۵۰٪- تا صفر	۰,۴	۰,۳	۰,۲	۰,۱	۰	
کمتر از ۵۰٪-	۰,۲	۰,۱	۰	۰	۰	

یک مورد تمرین

Cr = ضریب توان بازپرداخت

نسبت جاری	نسبت بدهی به دارایی	نسبت جاری				
		بیشتر از ۲	بین ۱.۵ تا ۲	بین ۱ تا ۱.۵	بین ۰.۵ تا ۱	کمتر از ۰.۵
کمتر از ۰.۴	۱	۰.۸	۰.۶	۰.۴	۰.۲	
بین ۰.۴ تا ۰.۶	۰.۸	۰.۷	۰.۵	۰.۳	۰.۱	
بین ۰.۶ تا ۰.۸	۰.۶	۰.۵	۰.۴	۰.۲	۰	
بین ۰.۸ تا ۱	۰.۴	۰.۳	۰.۲	۰.۱	۰	
بیشتر از ۱	۰.۲	۰.۱	۰	۰	۰	

یک مورد تمرین

Cc = ضریب وثیقه

چک و وثیقه ملکی سهل الوصول به همراه چک و سفته ظهرنویسی شده	وثایق درجه دو همراه با چک و سفته ظهرنویسی شده	چک و سفته به میزان قابل قبول با ظهرنویسی کامل به تشخیص اعتبارسنج (منظور از ظهرنویسی کامل حد نهایی ظهرنویسی برای اطمینان خاطر است. مثلا ظهرنویسی مدیران و اشخاص خارج از هیات مدیره یا ظهرنویسی هیات مدیره و ترهین ماشین آلات و ...)	چک و سفته بدون ضمانت حقیقی
۱	۰,۷	۰,۴	۰,۱

یک مورد تمرین

■ گام دوم: انتخاب یک مدل مناسب احتمال عدم نکول $\beta_g * R_{cg} * R_{ag} * R_{eg} * C_{pg} * C_{rg} * C_{cg} =$

■ ضریب احتمال عدم نکول $= 10 * 0.3 * 0.5 * 0.8 * 0.8 * 0.2 * 0.7 = 0.134$

یک مورد تمرین

چقدر اعتبار قائل شویم؟ آیا خدمات ارائه دهیم؟

باید به دنبال شاخصی باشیم که اندازه شرکت را نیز تعیین کند. عمدتاً میزان فروش و یا میزان داراییها و یا خالص داراییها را به عنوان شاخصی برای اندازه شرکت در نظر میگیرند.

میزان اعتبار = ۵۵۲ میلیارد ریال * ۰.۱۳۴ = ۷۳.۹ میلیارد ریال

نتیجه: با وثیقه درجه دو، اعطای تسهیلات سرمایه در گردش منطقی نیست، اما در صورت ترهین وثیقه ملکی، ضریب وثیقه افزایش یافته و اعطای تسهیلات منطقی میشود.

آیا درست قضاوت کردیم؟

علاوه بر معیارهای اصلی موارد زیر نیز به نحوی می‌تواند در محاسبات اثر داده شود:

- نوع ثبت شرکت
- سن شرکت
- اندازه شرکت
- سطح درآمد شرکت
- سال مبنای محاسبات
- نوع بازار شرکت
- کارفرمای اصلی شرکت
- دوره وصول مطالبات شرکت
- حوزه فناوری و صنعت اصلی فعالیت شرکت
- تاثیر درآمدهای آتی خط تولید جدید در محاسبات
- مقایسه ظرفیت اعتباری محاسبه شده با تسهیلات فعال فعلی شرکت
- تاثیر رفتار اعتباری اعضای هیئت مدیره یا سهام‌داران شرکت
- تصمیم‌گیری در خصوص درصد پوشش ظرفیت اعتباری توسط نهاد مالی

بخش پنجم

ملاحظات اجرایی

استعلام رفتار اعتباری

ملاحظات اجرایی

الزامات سنجش رفتار اعتباری

استعلام رفتار اعتباری از چه اشخاصی صورت می گیرد؟

- شرکت متقاضی
- اعضای هیئت مدیره
- ضامنین
- اشخاص حقوقی سهام دار (خصوصاً در شرکت های نوپا که توسط هلدینگ ها تامین سرمایه می شوند)

دریافت اجازه نامه استعلام رفتار اعتباری در زمان تشکیل پرونده الزامی است.

زمان دریافت گزارش استعلام رفتار اعتباری

- تشکیل پرونده و ارزیابی اولیه متقاضی
- پیش از ارائه خدمات مالی
- تغییر وضعیت تسهیلات به حالت غیر جاری

اطلاعات قابل استعلام از سامانه‌های اعتبارسنجی

وام، ضمانت‌نامه، چک و بد حسابی بانک مرکزی
وام، ضمانت‌نامه و لیست سیاه صندوق‌های پژوهش و فناوری

- مجموع مبالغ تسهیلات فعال
- مجموع مبالغ تسهیلات سررسید شده
- مجموع دیرکرد تسهیلات
- وضعیت دیرکرد تسهیلات غیر جاری (سررسید گذشته، معوق، مشکوک‌الوصول)
- بازه زمانی دریافت تسهیلات
- تعداد تسهیلات فعال و تصفیه شده
- تنوع بانک‌ها/نهادهای مالی تسهیلات دهنده
- دسته بندی انواع تسهیلات دریافت شده توسط متقاضی
- تفکیک وضعیت تسهیلات فردی و گروهی

مراجع دسترسی به اطلاعات اعتباری

- صورتهای مالی و ترازنامه‌های شرکت‌ها - بررسی گردش حساب تسهیلات و حساب انتظامی
- دریافت لیست ضمانت‌نامه‌ها و وام‌های فعال از متقاضی
- مراجعه به سامانه‌های ذیل شرکت رتبه بندی ایران
- سامانه اعتماد (تسهیلات و لیست سیاه بانک مرکزی و صندوق‌ها)
- سامانه غزال (تسهیلات دریافتی از صندوق نوآوری و شکوفایی)

شرکت رتبه بندی ایران

- دسترسی به وضعیت تسهیلات جاری با توجه به آخرین اطلاعات به روزرسانی شده
- دسترسی به سابقه رفتار اعتباری تسهیلات تسویه شده
- اهراز هویت از طریق سامانه شاهکار
- گزارش رتبه اعتباری متقاضی

بانک مرکزی

- دسترسی به وضعیت آنی اطلاعات اعتباری
- دقت بالای اطلاعات اعتباری
- دسترسی به اطلاعات اعتباری متقاضی در تمامی موسسات مالی
- امکان تشخیص وام‌های فردی و گروهی
- بررسی حضور شرکت در لیست بدحسابی بانک مرکزی
- مشخص شدن اطلاعات به روز مانده بدهی وام یا مجموع تعهدات فعال متقاضی

اطلاعات اعتباری صندوق‌های پژوهش و فناوری

اهمیت اطلاعات اعتباری صندوق‌های پژوهش و فناوری

- کوچک بودن اکوسیستم شرکت‌های دانش‌بنیان
- مراجعه همزمان شرکت‌ها به صندوق‌های متعدد
- سو استفاده شرکت‌های بد حساب یا بدون ظرفیت اعتباری از عدم تقارن اطلاعاتی
- عدم آشنایی صندوق‌های جدید با مشتریان بد حساب یا فرایندهای اعتبارسنجی

اطلاعات اعتباری صندوق‌های پژوهش و فناوری

اهمیت تسهیم اطلاعات اعتباری

- کاهش ریسک تسهیلات اعتباری با وضعیت جاری
- جلوگیری از اعطای تسهیلات به اشخاص بد حساب
- کمک به اکوسیستم تامین مالی فناوری و رفع عدم تقارن اطلاعاتی

اهمیت ثبت صحیح اطلاعات اعتباری

- الزامات حسابداری و حسابرسی
- تهیه گزارش‌های مدیریتی
- به‌روز بودن اطلاعاتی و کمک به تسهیم بهتر اطلاعات اعتباری
- مراجعه به تجربیات صندوق‌ها یا استفاده از سامانه‌های موجود برای کمک به فرایند ثبت اطلاعات

تعیین رتبه و ظرفیت اعتباری

ملاحظات اجرایی

عوامل موثر بر تهیه گزارش رتبه و ظرفیت اعتباری

- اعتبارسنجی، هزینه یا پوشش ریسک
- اعتبارسنجی، چالش دقت یا سرعت
- اعتبارسنجی، برون سپاری ارائه خدمات یا ارزیابی داخلی، جایگاه کمیته اعتباری
- اعتبارسنجی، توجه به تقاضای مشتری

منابع اطلاعاتی اعتبارسنجی

صورت مالی حسابرسی شده

- نحوه اظهارنظر نهایی حسابرس در خصوص صورت‌های مالی
- مطالعه بندهای گزارش حسابرسی
- توجه به درجه حسابرس
- مطالعه کامل اقلام صورت‌مالی به همراه بندهای توضیحی
- اهمیت جدول جریان وجوه نقد
- نحوه شناسایی شرکت‌های دو دفتره با توجه به گزارش حسابرس
- بررسی آخرین وضعیت مالیاتی شرکت

منابع اطلاعاتی اعتبارسنجی

تراز آزمایشی آخرین سال مالی

- دریافت تراز کل و معین مهر و امضا شده از شرکت
- توجه به بسته شدن حساب تراز آزمایشی
- بررسی میزان گردش بدهکار و بستانکار علاوه بر مانده مبالغ نهایی
- تبدیل تراز آزمایشی در قالب صورت مالی استاندارد و اعمال تعدیلات لازم
- صحت سنجی اقلام اصلی ترازنامه
  - بررسی گردش حساب اقلام ترازنامه
  - تطابق با صورت معاملات خرید و فروش فصلی
  - تطابق با گزارش های ارزش افزوده
  - تطابق با گردش حساب های بانکی
  - تفکیک درآمدهای عملیاتی

منابع اطلاعاتی اعتبارسنجی

بررسی شرکتهای دو دفتره

- وجود نرم افزار حسابداری
- ارائه گردش حساب بانکی پشتیبان دفاتر دوم
- گردش حساب معین دفاتر دوم (فروش، حساب دریافتی، بانک، موجودی کالا، ...)
- لزوم مقایسه روند اقلام در دفاتر دوم شرکت ها و عدم اکتفا به یک سال مالی
- صحت سنجی ظرفیت تولید با گردش انبار مواد اولیه و محصولات نهایی

منابع اطلاعاتی اعتبارسنجی

اسناد غیر مالی

- لیست بیمه
- وضعیت مالکیت یا سکونت محل اصلی فعالیت
- ریز دارائی ها اصلی و عملیاتی یا دارائی های مشهود
- کاتالوگ یا معرفی نامه شرکت
- هرگونه طرح توجیهی یا گزارش ارزیابی آماده شده از قبل
- تصاویر شرکت یا محل اجرای طرح
- لیست و تصویر قراردادهای اصلی سه سال گذشته و قراردادهای آتی
- لیست ضمانت نامه های دریافتی و وضعیت آنها در سه سال گذشته

الزامات برگزاری جلسه بازدید

- تکمیل گزارش اولیه و مشخص شدن سوالات و ابهامات قبل از جلسه بازدید
- ارسال ایمیل هماهنگی جلسه و ثبت مستندات درخواستی از شرکت در جلسه بازدید
- هماهنگی حضور اشخاص کلیدی و اصلی قبل از جلسه بازدید در محل شرکت
- رعایت الزامات رفتاری جلسه بازدید
- نحوه مدیریت تعاملات با متقاضی در جلسه بازدید
- لزوم ثبت صورت جلسه بازدید و دریافت مهر و امضا از شرکت
- دقت موارد مشکوک در بازدید از محل تولید
  - خط تولیدی که تازه راه اندازی شده است
  - خط تولیدی که سالهاست کار نمیکند
  - خط تولیدی که بدون توجیه اقتصادی کار میکند
  - مالکیت خط تولید
  - متقاضی سعی در بزرگنمایی فعالیت‌های خود دارد

چگونگی سنجش شاخص‌های غیرمالی

- استفاده از کارشناس فنی مرتبط در ارزیابی توان عملیاتی شرکت
- استفاده از چک‌لیست‌های استاندارد به منظور هم‌جانبه‌گرایی و جلوگیری از اظهارنظر سلیقه‌ای در سنجش هر شاخص
- راستی‌آزمایی قراردادهای متقاضی
  - تطابق موضوع قراردادها با سابقه فعالیت شرکت
  - صحت‌سنجی توان شرکت در اجرای قرارداد (تسلط بر عملیات - ظرفیت عملیاتی - امکان سنجی اجرایی قرارداد)
  - اهمیت کارفرما در اجرای قراردادها
  - بررسی رعایت الزمات قرارداد
    - الزامات حقوقی
    - الزامات اجرایی
    - مراحل پرداخت تضامین اجرائی
    - اطلاعات ثبتی و تماس
  - بررسی احتمال دستکاری در قراردادها (مشاهده اصل قرارداد و درج صورت جلسه

مدیریت فرایند ارزیابی و اعتبارسنجی

- استفاده از نرم افزارهای مدیریت فرایند به منظور تسهیل و یکپارچگی فعالیتها
- تقسیم کار مشخص در اجرای هر یک از پروژهها
- مشخص کردن مهلت مشخص در اجرای هر یک از اجزای فرایند برای متقاضی و کارشناسان
- وجود بانک کارشناسان و مشاوران فنی و اعتباری
- مستند سازی صحیح اطلاعات حین و پس از فرایند اعتبارسنجی
- استفاده از ممیزی داخلی برای بهبود کیفیت گزارشات
- مدیریت تعاملات کارشناسان صندوق و متقاضی
- چاره اندیشی در خصوص نحوه ی پاسخگویی سریع به متقاضی
- رعایت الزامات محرمانگی اطلاعات متقاضی
- رعایت محرمانگی مدل های اعتبارسنجی به منظور جلوگیری از مهندسی مالی
- پایبندی به چارچوب های اصلی اعتبارسنجی
- مشتری عجله دارد یا ادعا می کند که نهادهای مالی دیگر حاضر به ارائه سریع تر خدمات هستند
- مشتری توصیه شده است یا ارتباطات قوی با مدیران و نهادهای بالادستی دارد

با تشکر